

DOI 10.31558/2307-2318.2020.2.10

УДК 338.23

JEL: O30, O38

Ворона А.В.,

аспірантка кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
I9anna_crow94@ukr.net

СКЛАДНИКИ УПРАВЛІНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ МЕХАНІЗМУ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У складі управлінських технологій механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки обґрунтовано дослідження цілей сталого інноваційного розвитку національної економіки. Цілі запропоновано розглянути у вигляді площин, що формують інноваційний простір. Вони відображають початкову стадію, потенціал інноваційного простору, який ґрунтується на цілях першого (наукових, економічних, виробничих) та другого порядку (стратегічні, соціально-екологічні, гностичні) учасників інноваційних процесів. Визначено, що основою сталого інноваційного розвитку національної економіки є інноваційна інфраструктура, інституції якої спроможні якісно виконати функцію, пов'язану з виробництвом і реалізацією інновацій. На особливу увагу заслуговує ринковий сегмент інноваційної інфраструктури, оскільки ринок інновацій у багатьох сферах економічної діяльності розвинений недостатньо. Запропоновано власне бачення перспективної інноваційної інфраструктури, яка дозволить реалізувати задачі інноваційного розвитку національної економіки. До інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки слід віднести інституції, пов'язані з виробництвом та реалізацією інновацій та які є невід'ємною частиною інноваційного процесу.

Ключові слова: управлінські технології, сталий інноваційний розвиток, національна економіка, інноваційна інфраструктура, цілі сталого інноваційного розвитку, інноваційні пріоритети, інноваційні посередники.

Рис. - 2., Літ. - 10

Ворона А.В.,

аспірантка кафедры менеджмента и экономической безопасности,
Черкасский национальный университет имени Богдана Хмельницкого
I9anna_crow94@ukr.net

СОСТАВЛЯЮЩИЕ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ МЕХАНИЗМА УСТОЙЧИВОГО ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

В составе управленческих технологий механизма устойчивого инновационного развития национальной экономики обосновано исследования целей устойчивого инновационного развития национальной экономики. Цели предложено рассмотреть в виде плоскостей, формирующих инновационное пространство. Они отражают начальную стадию, потенциал инновационного пространства, основанного на целях

первого (научных, экономических, производственных) и второго порядка (стратегические, социально-экологические, гностические) участников инновационных процессов. Определено, что основой устойчивого инновационного развития национальной экономики является инновационная инфраструктура, институты которой способны качественно выполнить функцию, связанную с производством и реализацией инноваций. Особого внимания заслуживает рыночный сегмент инновационной инфраструктуры, поскольку рынок инноваций во многих сферах экономической деятельности развит недостаточно. Предложено собственное видение перспективной инновационной инфраструктуры, которая позволит реализовать задачи инновационного развития национальной экономики. К инновационной инфраструктуре устойчивого инновационного развития национальной экономики следует отнести институты, связанные с производством и реализацией инноваций и которые являются неотъемлемой частью инновационного процесса.

Ключевые слова: управленческие технологии, устойчивое инновационное развитие, национальная экономика, инновационная инфраструктура, цели устойчивого инновационного развития, инновационные приоритеты, инновационные посредники.

Рис. – 2, Лит. – 10

A. Vorona,

Postgraduate student of the Department of Management and Economic Security,
Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University

19anna_crow94@ukr.net

COMPONENTS OF MANAGEMENT TECHNOLOGIES OF THE MECHANISM OF SUSTAINABLE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY

As part of the management technologies of the mechanism of sustainable innovative development of the national economy, the study of the goals of sustainable innovative development of the national economy is substantiated. It is proposed to consider the goals in the form of planes that form the innovation space. They reflect the initial stage, the potential of the innovation space, which is based on the goals of the first (scientific, economic, industrial) and second order (strategic, socio-ecological, gnostic) participants in innovation processes. It is determined that the basis of sustainable innovative development of the national economy is the innovation infrastructure, the institutions of which are able to qualitatively perform the function associated with the production and implementation of innovations. The market segment of innovation infrastructure deserves special attention, as the innovation market in many areas of economic activity is underdeveloped. The own vision of perspective innovative infrastructure which will allow to realize tasks of innovative development of national economy is offered. The innovation infrastructure of sustainable innovation development of the national economy should include institutions related to the production and implementation of innovations and which are an integral part of the innovation process.

Keywords: management technologies, sustainable innovation development, national economy, innovation infrastructure, goals of sustainable innovation development, innovation priorities, innovation intermediaries.

Fig. – 2, Ref. – 10

Постановка проблеми. Системна основа сталого інноваційного розвитку національної економіки є базисом для сукупності інноваційних наслідків: від виробництва високотехнологічної продукції й до підвищення продуктивності праці, використання й удосконалення передових технологій, дотримання екологічних стандартів тощо. Такий підхід пов'язаний з емерджентними наслідками механізму управління та моделі сталого інноваційного розвитку, оскільки саме сукупність складників та їх взаємодія породжують актуальність дослідження сталого інноваційного розвитку національної економіки, що особливо підсилюється глобалізацією та інтеграцією на світовому рівні. З урахуванням наявного прогресивного досвіду розвинених країн, мають бути сформовані управлінські технології та інструментарій для формування, обґрунтування підходів та методів управління при формуванні сталого інноваційного розвитку національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управлінські технології механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки досліджуються багатьма науковцями сучасності. Так, І. Мушеник [1] встановила взаємозв'язок національних та регіональних інноваційних систем, описала критерії та особливості такого зв'язку. І. Борисов [2] приділяв увагу особливостям розвитку національної економічної системи, зокрема підвищенню ролі в ній інноваційних систем. Н. Внукова [3] проаналізувала стан інноваційної складової підприємства та досліджувала інноваційний потенціал підприємництва. Н. Зелінська та К. Герасимюк [4] досліджували проблеми впровадження інновацій в органах публічного управління на регіональному рівні та обґрунтовували перспективні напрями їх розвитку, приділяли увагу інноваційному розвитку на рівні регіонів та обґрунтовували підходи щодо регіонального спрямування й регулювання інновацій. А. Безус [5], С. Макаренко, Н. Олійник [6], Ю. Головчук, О. Пчелянська [7], Н. Прямухіна [8] досліджували особливості інноваційних процесів в підприємствах окремих галузей, зокрема, металургії, важкій та легкій промисловості. Їхні дослідження присвячено особливостям впровадження інноваційних підходів фінансування, оподаткування, використання конкретних технологій та інноваційності як обов'язкового складової суб'єктів реальної економіки.

Поряд із цим, питання сталого інноваційного розвитку національної економіки з точки зору системності процесу, складності явища та мети економічного розвитку, порушено науковцями дуже поверхнево, що актуалізує його висвітлення саме з позиції емерджентності та синергетичності.

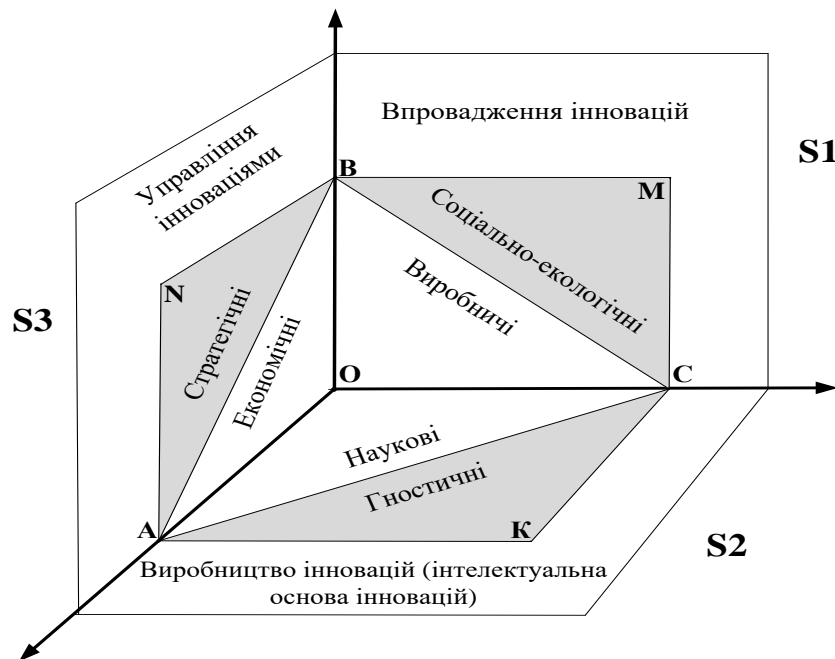
Метою статті є: висвітлення основи та складників управлінських технологій механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Оскільки дослідження сталого інноваційного розвитку національної економіки здійснюється у безпосередньому зв'язку зі Стратегією сталого розвитку України до 2030 року та на основі Цілей Глобального розвитку Програми Розвитку ООН [9], яких нині дотримуються всі країни світу, а також тому, що сталий інноваційний розвиток може бути реалізований в межах та з урахуванням цих цілей, вважаємо за доцільне визначити перелік цілей сталого інноваційного розвитку національної економіки як відправної точки для визначення концептуальних засад відповідної моделі.

Для формулювання цілей сталого інноваційного розвитку національної економіки зауважимо на результати досліджень О. Мельниченка, який наголошує на викликах, під впливом яких формується інноваційна складова національної економіки: незалежність країни; роздержавлення і приватизація; зростання суспільних потреб; вільний рух робочої сили; вільний рух технологій; вільний рух капіталів. Ці виклики сформували

сукупність можливостей і ризиків для сталого інноваційного розвитку національної економіки, визначили напрями її розвитку, а їх наслідки мають бути враховані при формулюванні вищезазначених цілей. Цілям сталого інноваційного розвитку національної економіки приділяємо велику увагу, оскільки саме ціль є відправною точкою для побудови плану, прогнозу, стратегії, концепції. Важливо розуміти які саме цілі пов'язані з результатом та що дає їх поєднання, якщо йдеться про системні явища та сукупність цілей.

Для визначення управлінських засад механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки України пропонуємо цілі інноваційного розвитку розглянути у вигляді площин, що формують інноваційний простір (рис. 1). Виходячи з рисунку, основою інноваційного простору, який демонструє тривимірна система координат, є трикутники АВО, ВСО, САО. Вони відображають початкову стадію, так званий потенціал інноваційного простору, який ґрунтується на цілях першого порядку (наукових, економічних, виробничих) учасників інноваційних процесів. Наукові цілі включають вивчення наявних інноваційних проблем у різних галузях народного господарства та виробництво інновацій, актуальне для учасників ринкових відносин. Виробничі цілі відображають потребу використання інновацій з метою збільшення потенційного прибутку за рахунок зниження витрат, підвищення продуктивності праці, якості продукції тощо. Економічні цілі – забезпечення конкурентоспроможності економіки, експорту продукції, зниження імпортозалежності тощо.

Рисунок 1. Цілі сталого інноваційного розвитку національної економіки

Джерело: розробила авторка

Трикутники ANB, BMC, SKA – є цілями другого порядку, які відображають відповідний етап формування інноваційного простору, з'являються в учасників інноваційних процесів, коли інноваційний старт здійснено, а інноваційний процес переходить від етапу зародження до етапу розвитку. До цілей другого порядку належать стратегічні, соціально-екологічні, гностичні. Стратегічні цілі – відображають пріоритети

національної економіки, побудовані на ефективно впроваджених інноваціях. До них належать, зокрема, відповідність національного виробництва світовим продовольчим, екологічним тощо стандартам; підвищення конкурентоспроможності національної економіки (що оцінюється за Глобальним індексом конкурентоспроможності); підвищення впливовості України у світовій спільноті; збільшення обсягів експорту української продукції. Соціально-екологічні цілі національної економіки «надбудовані» над виробничими, є їхнім наслідком і пов'язані з міграційними процесами трудових ресурсів, тривалістю життя й захворюваності населення, демографічною ситуацією, продовольчою безпекою, іміджем соціально-непривабливих територій тощо. Гностичні цілі є наслідком невпинного розвитку ринку і технологій, науково-технічного прогресу, постійно зростаючих потреб населення. Прогрес заради прогресу часто лежить в основі великих відкриттів науки і так само часто призводить до небажаних й непередбачуваних негативних наслідків.

Кожна з площин, що формується відповідними осями моделі демонструє завершену системоутворюючу частину. Це – чотирикутники S1, S2, S3. Гармонійне та відповідальне поєднання досягнутих цілей є основою для сталого інноваційного простору національної економіки.

Цілі інноваційного розвитку можуть бути різними для економік з різним рівнем розвитку. Так, для розвитку бізнесу у економічно розвинених країнах, за даними міжнародної дослідницької компанії Gartner, основними цілями інноваційного розвитку є:

- 1) інтелектуальні (штучний інтелект і машинне навчання, інтелектуальні додатки, інтернет речей);
- 2) цифрові (віртуальна та доповнена реальність, цифрові двійники, блокчейн);
- 3) мережеві (месенджери, розподілена архітектура сервісів та додатків, платформи цифрових технологій, адаптивна архітектура безпеки) [10].

В Україні напрями розробки та впровадження інновацій відмінні від тих, що популярні у світі. До інноваційних сфер національної економіки, окрім тих, що визначені стратегічними пріоритетами, відносимо: розробка обладнання та програмного забезпечення; маркетинг і реклама, ІТ-індустрія, електроенергетика.

Сталий інноваційний розвиток національної економіки передбачає пропорційний розподіл інноваційної активності за такими напрямками:

- 1) стратегічні інноваційні пріоритети держави;
- 2) інновації для внутрішнього ринку;
- 3) інновації для зовнішнього ринку.

Для українських реалій, коли здійснюється перехід до сталого інноваційного розвитку уникнути другого напрямку інноваційності не вдасться, хоча в перспективі другий і третій напрями мають об'єднатися з переходом в останній. Нині, вітчизняна економіка на здатна забезпечити виробництво і реалізацію інновацій такої якості, щоб вони масово відповідали вимогам світового ринку й стандартам. Поодинокі високоякісні інновації не спроможні подолати цей бар'єр, який зникне при адекватній умовам та обґрунтованій інноваційній політиці уряду та місцевих органів влади.

Одним із першочергових завдань інноваційного розвитку національної економіки є поступове наближення вітчизняних стратегічних інноваційних пріоритетів до світових.

Першим етапом при цьому є модернізація підприємств та виробництв з метою підвищення якості організаційних, технологічних та управлінських процесів.

Другим етапом є наближення характеристик виготовленої продукції до світових стандартів.

Третій етап – дотримання інноваційного вектора всіма суб'єктами економічних відносин та учасниками економічних процесів, визначаючи інноваційний пріоритет товарів і послуг як важливіший, аніж традиційне якісне виробництво.

Основою сталого інноваційного розвитку національної економіки є інноваційна інфраструктура, інституції якої спроможні якісно виконати функцію, пов'язану з виробництвом і реалізацією інновацій. Характерною особливістю української інноваційної інфраструктури є відсутність чіткої системи управління процесом інноваційного розвитку національної економіки. Особливої уваги потребує ринковий сегмент інноваційної інфраструктури, оскільки ринок інновацій у багатьох сферах економічної діяльності розвинений недостатньо. Як свідчить аналіз трансферту технологій та розвиненості міжнародного ринку інновацій, зокрема, в аграрній, медичній галузях, сфері послуг, промисловості, ринок інновацій функціонує дуже слабо. Неефективним також є ринок пропозиції інновацій, інфраструктура якого є неефективною, що, насамперед, виявляється у відсутності взаємодії виробника і покупця інновацій, суб'єктів підприємництва між собою, держави, як замовника та посередника інноваційної діяльності.

Огляд існуючої в Україні інноваційної інфраструктури, передусім, врахування факторів, які спричиняють її неефективність, дозволяють автору запропонувати власне бачення перспективної інноваційної інфраструктури, яка дозволить реалізувати задачі інноваційного розвитку національної економіки.

До складників ефективної інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки відносимо: державні органи влади, ринок, бізнес, інноваційні підприємства, посередники, ЗВО та інших виробників інновацій. Тобто наукова, фінансова, інноваційна, інвестиційна, ринкова та інституційна складові у взаємозв'язку створюють інноваційну систему.

У складі інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки слід виокремити технопарки як осередки інноваційної культури, конкуренції бізнесу й науково-дослідних установ та організацій. Безпосередньою метою їх діяльності є підвищення інноваційного потенціалу та ефективності підприємницького сектору економіки. Діяльність технопарків в Україні не набула широкого поширення, але з огляду на світовий досвід та початкові успішні наслідки їх діяльності (до 2005 р.), які спостерігалися в національній економіці, актуальність відродження технопарків залишається високою.

До інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки слід віднести інституції, які пов'язані з виробництвом та реалізацією інновацій, є невід'ємною частиною інноваційного процесу. Поряд із цим, інноваційна інфраструктура є сукупністю інститутів, які безпосередньо не беруть участі у виробництві інновацій та функціонують з метою забезпечення взаємодії учасниками інноваційного ринку. До учасників інноваційної інфраструктури, з урахуванням проявів класичності й специфічності процесу «виробництво – реалізація інновацій» відносимо:

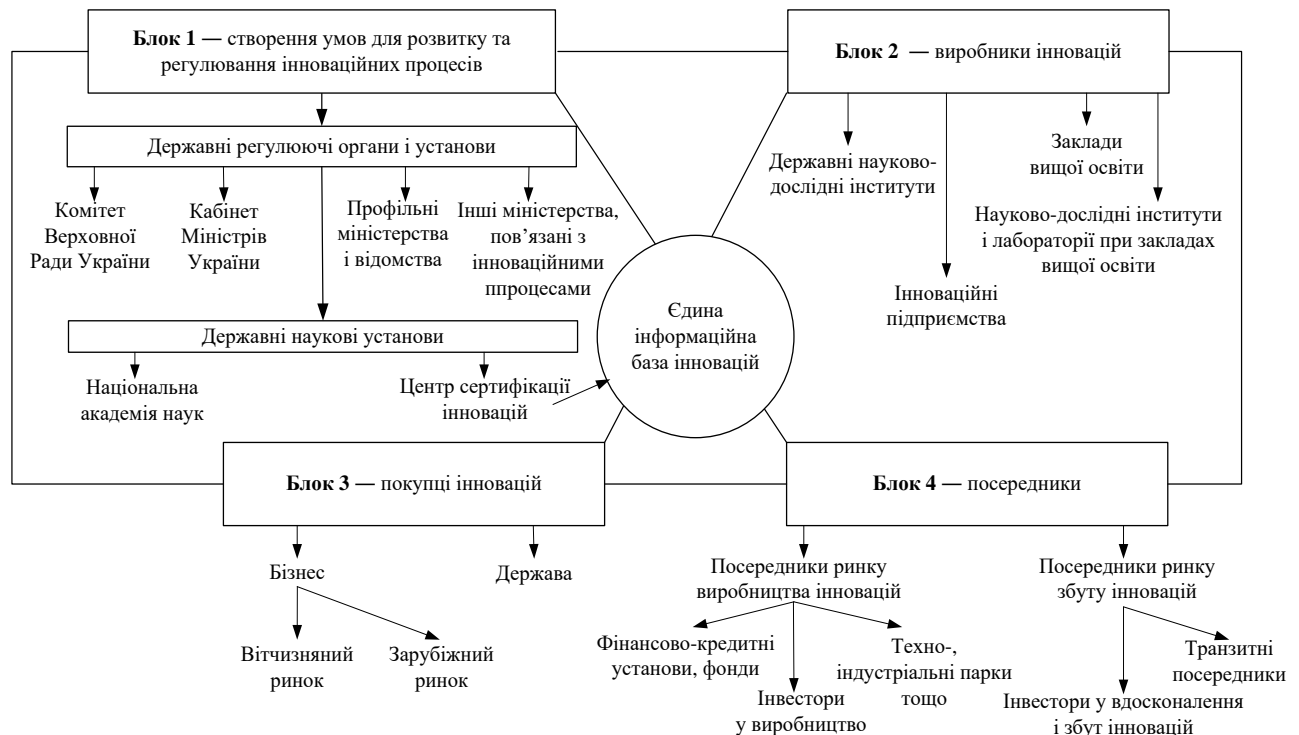
- 1) державу та уповноважені міністерства, відомства, інші державні установи, які забезпечують організацію, підтримку, контроль, реалізацію, транзит інновацій;
- 2) бізнес, підприємство, що виробляє інноваційну конкурентоспроможну продукцію;
- 3) установу сертифікації та відповідності інноваційної продукції світовим стандартам;
- 4) виробників інновацій – ЗВО, інноваційні підприємства та державні науково-дослідні інститути;

5) фінансових посередників – інвестори, фінансово-кредитні установи, грантодавці;

6) МОН України, яке є координатором інноваційного процесу;

7) техно-, індустріальні парки, бізнес-інкубатори, які створюють умови для інноваційного процесу.

Блоки інституцій інноваційної інфраструктури подано на рис. 2.

Рисунок 2. Блоки інституцій інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки

Джерело: Сформувала авторка

Важлива роль у інституційному забезпеченні сталого інноваційного розвитку національної економіки відводиться специфічним установам – техно-, індустріальним паркам, бізнес-інкубаторам, установам, що забезпечують трансфер інновацій тощо. Цей блок посередників виконує функції, які не можуть бути втілені жодними іншими установами в результаті диверсифікації функцій цілей і завдань. По-перше, вони функціонують в межах ринку і виконують суто посередницьку функцію, по-друге, їхні безпосередні завдання стосуються формування інноваційного клімату та підтримки інноваційних проектів, створення так званих «теплих» умов для інновацій. У взаємозв'язку з виробниками, споживачами, іншими посередниками, державою тощо, ці структури є невід'ємною частиною механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки, що, в свою чергу, вказує на важливість відновлення їх повноцінного функціонування та підтримки. Особливої актуальності це питання набуває у відкритій, висококонкурентній економіці, коли від інноваційності економіки залежить не лише її ефективність, але й довгострокові перспективи в інвестиційному, промисловому, соціально-екологічному розумінні.

Зауважимо, що вищезазначені посередники відіграють надважливе значення для підприємств малого і середнього бізнесу, які мають недостатньо ресурсів для

впровадження інновацій і тому часто нехтують можливостями їх придбання й використання. Тому, з метою підтримки та стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва, слід посилити увагу на розбудові інноваційної інфраструктури національної економіки.

Окремо варто зазначити про наголос цілей і завдань інституцій інноваційної інфраструктури на інноваційних перевагах вітчизняної економіки, втілених у відповідному потенціалі виробників інновацій та можливостях механізму фінансового забезпечення. В силу відсутності відповідного досвіду у вітчизняній економіці слід почати з «імітації інноваційної активності» у відповідному напрямі, що згодом набуде стабільної інноваційної діяльності, спрямуванням якої буде виробництво продуктів, які є конкурентоспроможними завдяки вищій якості, а не низькій ціні. Отже, використання управлінських технологій та інструментарію національної інноваційної політики мають враховувати пріоритетність розробки заходів підтримки та сприяння партнерству та співробітництву між виробниками інновацій та промисловими підприємствами. Система таких заходів також сприятиме створенню нового бізнесу та робочих місць.

Пріоритетне місце серед блоків інноваційної інфраструктури відводиться Єдиній інформаційній базі інновацій, яка нині у вигляді і формі, необхідній для сталого інноваційного розвитку національної економіки відсутня. Важливість такої системи даних пов'язана з розвиненістю інформатизації в Україні та світі, відкритістю економіки, збільшення учасників і кількості інноваційних процесів, швидкості виробництва товарів і послуг та актуалізації окремих видів інновацій, зокрема еко-інновацій. Відсутність відкритої бази інноваційних заявок, наявних інновацій, можливості аналізу і оцінки перебігу виробництва інноваційного замовлення по-перше, нівелює конкурентність інноваційного ринку; по-друге, гальмує всі інноваційні процеси; по-третє, створює у відкритій економіці майже повністю закритий сегмент, що не дає об'єктивно оцінити ефективність інноваційного процесу на протязі всього циклу: від констатації інноваційної потреби і до впровадження готової інновації. Єдина інформаційна база інновацій має бути створена на базі незалежної установи стандартизації та сертифікації інновацій.

Метою Єдиної інформаційної бази інновацій є створення масиву інформації щодо замовників та виробників інновацій. Інформація повинна мати часовий вимір та низку уточнюючих параметрів: підприємство для якого розроблена інновація, статус впровадження, наявність патенту тощо. Поряд з цим внесення даних в базу, як і процедура реєстрації і користування не повинні бути надто складними. Подібні бази створені як на рівні нашої держави, так і за кордоном. Можлива адаптація вже існуючих платформ.

Отже, відсутній нині в Україні блок консолідованої інформації про інновації є перешкодою для переходу до сталого інноваційного розвитку національної економіки, що не лише гальмує інноваційний процес, але нівелює частину інноваційних ініціатив в силу тривалого періоду часу від замовлення до початку виробництва інновації; ускладненості процедур сертифікації та стандартизації; отримання фінансування відповідного замовлення виробником.

Висновки. В результаті проведеного дослідження слід зазначити:

1) як основу формування новітніх управлінських технологій запропоновано цілі сталого інноваційного розвитку, які розглядаються у вигляді площин, що формують інноваційний простір. Обґрунтовано модель тривимірної будови інноваційного простору, яка є завершеною системоутворюючою частиною єдиного механізму;

2) необхідним є поступове наближення вітчизняних стратегічних інноваційних

пріоритетів до світових, чого можна досягти в три комплексні етапи: модернізація підприємств та виробництв з метою підвищення якості організаційних, технологічних та управлінських процесів; наближення характеристик виготовленої продукції до світових стандартів; дотримання інноваційного вектора всіма суб'єктами економічних відносин та учасниками економічних процесів, визначаючи інноваційний пріоритет товарів і послуг як важливіший, аніж традиційне якісне виробництво;

3) обґрунтовано побудову ефективної інноваційної інфраструктури, у якій виокремлено чотири блоки інституцій інноваційної інфраструктури сталого інноваційного розвитку національної економіки та окреслена роль кожного блоку. Ефективна діяльність такої інфраструктури можлива лише за умов формування потужної системи інноваційних посередників та створення Єдиної інформаційної бази інновацій. Встановлено інформаційні джерела такої бази, мету діяльності та блоки інформації.

Перспективи подальших досліджень. Для забезпечення ефективного інноваційного розвитку національної економіки та формування управлінських технологій механізму сталого інноваційного розвитку національної економіки необхідним є вдосконалення функціональних механізмів та системи реалізації національної інноваційної політики; особливу увагу слід приділити інноваційній культурі. Подальшого вдосконалення потребує методика оцінки ефективності національної інноваційної політики, яка дозволить корегувати її цілі і механізми досягнення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мушеник І.М. Сутність та структура регіональних інноваційних систем. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 5. С. 60-69.
2. Борисов І.В. Особливості розвитку регіональних інноваційних систем. Збірник наукових праць за матеріалами круглого столу м. Харків, 23 січня 2020 року. С. 10-14. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/Tezy_23_01_2020.pdf#page=10.
3. Внукова Н.М. Стратегічні цілі регіонального розвитку з фінансового забезпечення інноваційного підприємства. Збірник наукових праць за матеріалами круглого столу м. Харків, 23 січня 2020 року. С.19-24. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/23.01.2020/Tezy_23_01_2020.pdf
4. Зелінська Н.С., Герасимюк К.Х. Проблеми впровадження інновацій в органах публічного управління на регіональному рівні. Публічне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи. 2020. ст. 84-86. URL : http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/Internet_konf_DU-2020.pdf
5. Безус А.М. Фактор впливу на формування та реалізацію інноваційної стратегії підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка*. 2014. № 1. С.61-69.
6. Макаренко С. Управління інноваційно-інвестиційною складовою розвитку підприємств легкої промисловості. Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах: зб. V всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 26-27 березня 2020 р. Херсон, 2020. ст. 120-122. URL: [http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/електронний%20збірник%-20V%20Усеукраїнської%20конференції%202020%20\(1\).pdf?id=ffaf65f0-d86a-4025-84df-3bc74c6c9c0b#page=120](http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/електронний%20збірник%-20V%20Усеукраїнської%20конференції%202020%20(1).pdf?id=ffaf65f0-d86a-4025-84df-3bc74c6c9c0b#page=120)
7. Головчук Ю.О., Пчелянська Г.О. Особливості формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі парадигми інноваційного розвитку. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 66–70.

8. Прямухіна Н.В. Обґрунтування підходів до адаптаційного управління трансформаціями економічної системи. *Економіка, фінанси, право*. 2017. № 4. С. 15-19.
9. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Національна доповідь. URL : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
10. Жмеренецкий А. Инновации или смерть: как выжить бизнесу на тонущем корабле "Украина". *Економическая правда*. 2017. 16.08 URL : <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2017/08/16/628080/>.

REFERENCES

1. Mushenyk, I.M. (2016). Sutnist ta struktura rehionalnykh innovatsiynykh system. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*. 1, 5, 60-69.
2. Borysov, I.V. (2020). Osoblyvosti rozvytku rehionalnykh innovatsiynykh system. *Zbirnyk naukovykh prats za materialamy kruhloho stolu m. Kharkiv*, 23 sichnia 2020 roku, 10-14. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/Tezy_23_01_2020.pdf#page=10
3. Vnukova, N.M. (2020). Stratehichni tsili rehionalnoho rozvytku z finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho pidpriemstva. *Zbirnyk naukovykh prats za materialamy kruhloho stolu m. Kharkiv*, 23 sichnia 2020 roku, 19-24. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/23.01.2020/Tezy_23_01_2020.pdf
4. Zelinska, N.S., Herasymiuk, K.Kh. (2020). Problemy vprovadzhennia innovatsii v orhanakh publichnoho upravlinnia na rehionalnomu rivni. *Publichne upravlinnia v Ukraini: istoriia derzhavotvorennia, vyklyky ta perspektyvy*. 2020, 84-86. URL : http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/Internet_konf_DU-2020.pdf.
5. Bezus, A.M. (2014). Faktor vplyvu na formuvannia ta realizatsiiu innovatsiynoi stratehii pidpriemstva. *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Serii : Ekonomika*, 1, 61-69.
6. Makarenko, S. (2020). Upravlinnia innovatsiino-investytsiinoiu skladovoiu rozvytku pidpriemstv lehkoï promyslovosti. Aktualni pytannia ekonomichnoho rozvytku v suchasnykh umovakh: zb. V vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Kherson, 26-27 bereznia 2020 r. Kherson, 2020, 120-122. URL: [http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/elektronnyi%20zbirnyk%-20V%20Useukrainskoi%20konferentsii%202020%20\(1\).pdf?id=ffaf65f0-d86a-4025-84df-3bc74c6c9c0b#page=120](http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/elektronnyi%20zbirnyk%-20V%20Useukrainskoi%20konferentsii%202020%20(1).pdf?id=ffaf65f0-d86a-4025-84df-3bc74c6c9c0b#page=120)
7. Holovchuk, Yu.O., Pchelianska, H.O. (2020). Osoblyvosti formuvannia stratehii pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstva na osnovi paradyhmy innovatsiinoho rozvytku. *Ekonomika ta derzhava*, 3, 66-70.
8. Priamukhina, N.V. (2017). Obgruntuvannia pidkhodiv do adaptatsiinoho upravlinnia transformatsiamy ekonomichnoi systemy. *Ekonomika, finansy, pravo*, 4, 15-19.
9. Tsili staloho rozvytku 2016-2030. Natsionalna dopovid. URL : <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.
10. Zhmerenetskyi, A. Ynnovatsyy uly smert: kak vyzhyt byznosu na tonushchem korable "Ukrayna". *Ekonomycheskaia pravda*. 2017. 16.08 URL : <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2017/08/16/628080/>.